

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Факультет менеджменту, адміністрування та права

Кафедра менеджменту, бізнесу і адміністрування

УПРАВЛІННЯ ВЕНЧУРНИМ БІЗНЕСОМ

Методичні вказівки
для самостійної роботи
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти денної та заочної форми навчання
спеціальності 073 «Менеджмент»

Харків 2024

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет менеджменту, адміністрування та права
Кафедра менеджменту, бізнесу і адміністрування

УПРАВЛІННЯ ВЕНЧУРНИМ БІЗНЕСОМ

Методичні вказівки
для самостійної роботи
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти денної та заочної форми навчання
спеціальності 073 «Менеджмент»

Затверджено
рішенням
Науково-методичної ради
факультету МАП
Протокол № 6
від 9.02.2024р.

Харків 2024

УДК 658.152:330.322(072)
У-67

Схвалено
на засіданні кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Протокол № 7 від 27.02.2024р.

Рецензенти:

Ю. І. Данько, проректор з наукової роботи Сумського національного аграрного університету, д-р екон. наук, професор;

В. С. Ніценко, доктор економічних наук, професор кафедри підприємництва та маркетингу Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

У-67 Управління венчурним бізнесом: методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент» / Упорядник: С.С. Ткачова – Харків: [б. в.], ДБТУ, 2024 – 45 с.

Видання призначене для представлення програми самостійної роботи з дисципліни «Управління венчурним бізнесом» за темами: сутність та значення венчурного бізнесу, основні суб'єкти венчурного бізнесу та їх взаємодія; венчурні підприємства, основні етапи життєвого циклу венчурного підприємства; державна та недержавна підтримка розвитку венчурного бізнесу в світі і в Україні; система управління венчурним підприємством; формування структури капіталу венчурного підприємства, управління ризиками у венчурному бізнесі; зовнішні схеми венчурного фінансування; стратегії у венчурному бізнесі; розвиток венчурного бізнесу в світі і в Україні.

Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної і заочної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент».

УДК 658.152:330.322(072)

Відповідальна за випуск: Ю.М. Сагачко, канд. екон. наук, доцент

© Ткачова С. С., 2024

© ДБТУ, 2024

ЗМІСТ

Вступ	5
Структура навчальної дисципліни	6
Завдання для самостійної роботи	7
Тема 1 Сутність та значення венчурного бізнесу. Основні суб'єкти венчурного бізнесу та їх взаємодія	7
Тема 2 Венчурні підприємства. Основні етапи життєвого циклу венчурного підприємства	11
Тема 3 Державна і недержавна підтримка розвитку венчурного бізнесу в світі	14
Тема 4 Державна та недержавна підтримка розвитку венчурного бізнесу в Україні	17
Тема 5 Система управління венчурним підприємством	21
Тема 6 Венчурні інвестори: особливості вибору та залучення	24
Тема 7 Формування структури капіталу венчурного підприємства. Управління ризиками у венчурному бізнесі	27
Тема 8 Зовнішні схеми венчурного фінансування	30
Тема 9 Стратегії у венчурному бізнесі	33
Тема 10 Розвиток венчурного бізнесу в світі та в Україні	37
Методи контролю	41
Рекомендована література	43
Електронні інформаційні ресурси	43

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Управління венчурним бізнесом» є варіативною дисципліною для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої, що навчаються за спеціальністю 073 «Менеджмент» за освітньо-професійною програмою «Менеджмент».

Метою дисципліни є надання здобувачам ґрунтовних знань щодо теоретичних основ та практичних особливостей управління венчурним бізнесом в умовах глобалізаційних викликів.

Завдання вивчення дисципліни полягають у:

- засвоєнні основних понять та категорій венчурного бізнесу, ринкових суб'єктів та їх взаємодії;
- розумінні напрямів державного та недержавного регулювання венчурного бізнесу в Україні та в світі;
- засвоєнні теоретичних і практичних аспектів щодо створення, функціонування та розвитку венчурних підприємств;
- розумінні особливостей пошуку, вибору та залучення венчурних інвесторів, формування етапів венчурного інвестування;
- формуванні здатностей до: аналізу системи управління венчурним підприємством як відкритою організацією; оцінювання ефективності зовнішніх схем венчурного фінансування; здійснення аналізу структури капіталу венчурного підприємства; оцінювання ризиків та невизначеності у здійсненні венчурного бізнесу, використанні методів управління ризиками; аналізу стратегій діяльності інвесторів у венчурному бізнесі; систематизації та визначення тенденцій розвитку венчурного бізнесу в світі та в Україні.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методичні засади венчурного підприємництва, закономірності створення та управління венчурним бізнесом, напрями державного та недержавного регулювання венчурного бізнесу в світі і в Україні, практичний досвід успішного функціонування та розвитку венчурного бізнесу.

Робочою програмою дисципліни передбачено самостійну роботу за кожною темою дисципліни на денній та заочній формах навчання.

У методичних вказівках за кожною темою дисципліни подано перелік питань, що вивчаються, список рекомендованої літератури, завдання для самостійної роботи, тестовий тренінг. В якості завдань для самостійної роботи здобувачам пропонуються практичні завдання у формі кейсів, робота з якими сприятиме формуванню аналітичних, експертних, творчих здібностей, а також мотивуватиме до вивчення додаткових питань з дисципліни. Для кейсів обрано публікації та відео матеріали експертів-практиків, фахівців венчурного бізнесу України.

Структура навчальної дисципліни

Назва розділів та тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Загальний обсяг	аудиторних				Самостійна робота	Загальний обсяг	аудиторних				Самостійна робота
		усього	в тому числі					усього	в тому числі			
лекції			лабораторні	практичні	лекції				лабораторні	практичні		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Основи венчурного бізнесу												
Тема 1. Сутність та значення венчурного бізнесу. Основні суб'єкти венчурного бізнесу та їх взаємодія	10	4	2		2	6	12	2	1		1	10
Тема 2. Венчурні підприємства. Основні етапи життєвого циклу венчурного підприємства	14	8	4		4	6	14	2	1		1	12
Тема 3. Державна і недержавна підтримка розвитку венчурного бізнесу в світі	10	4	2		2	6	12					12
Тема 4. Державна та недержавна підтримка розвитку венчурного бізнесу в Україні	10	4	2		2	6	12					12
Розділ 2. Основи венчурного менеджменту												
Тема 5. Система управління венчурним підприємством	12	6	2		4	6	12	2	1		1	10
Тема 6. Венчурні інвестори: особливості вибору та залучення	14	8	4		4	6	12	2	1		1	10
Тема 7. Формування структури капіталу венчурного підприємства. Управління ризиками у венчурному бізнесі	14	8	4		4	6	12	2	1		1	10
Тема 8. Зовнішні схеми венчурного фінансування	10	4	2		2	6	10,5	0,5	0,5			10
Тема 9. Стратегії у венчурному бізнесі	14	8	4		4	6	11,5	1,5	0,5		1	10
Тема 10. Розвиток венчурного бізнесу в світі та в Україні	12	6	4		2	6	12					12
Всього годин	120	60	30		30	60	120	12	6		6	108

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми заняття	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
1	Сутність та значення венчурного бізнесу. Основні суб'єкти венчурного бізнесу та їх взаємодія	6	10
2	Венчурні підприємства. Основні етапи життєвого циклу венчурного підприємства	6	12
3	Державна і недержавна підтримка розвитку венчурного бізнесу в світі	6	12
4	Державна та недержавна підтримка розвитку венчурного бізнесу в Україні	6	12
5	Система управління венчурним підприємством	6	10
6	Венчурні інвестори: особливості вибору та залучення	6	10
7	Формування структури капіталу венчурного підприємства. Управління ризиками у венчурному бізнесі	6	10
8	Зовнішні схеми венчурного фінансування	6	10
9	Стратегії у венчурному бізнесі	6	10
10	Розвиток венчурного бізнесу в світі та в Україні	6	12
	Разом	60	108

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ. ОСНОВНІ СУБ'ЄКТИ ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ ТА ЇХ ВЗАЄМОДІЯ

Основні поняття та категорії венчурного бізнесу: венчурне підприємництво, венчурний бізнес, венчурні проекти та програми, суб'єкти та об'єкти венчурного бізнесу, венчурні інвестори, венчурна інноваційна інфраструктура, венчурна інноваційна організація, венчурний капітал, венчурна діяльність. Основні ринкові суб'єкти венчурного бізнесу та їх взаємодія: інститути спільного інвестування, корпоративний капітал, наукова сфера, приватний капітал. Венчурний капіталіст: характеристика та основні завдання. Функції венчурного капіталу.

Рекомендована література: [1, 2-7, 18].

Питання теми

1. Основні поняття та категорії венчурного бізнесу.
2. Основні ринкові суб'єкти венчурного бізнесу та їх взаємодія.

Завдання для самостійної роботи

Кейс

Найкращі ідеї для стартапу в Україні в 2024 за версією InVenture

InVenture зібрав найцікавіші та найперспективніші ідеї для стартапу, які будуть актуальні в найближчі роки, і допоможуть Вам визначитися який запускити стартап у 2024 році. Серед найцікавіших і найперспективніших ідей визначено:

1. розвиток бізнес проектів у military-tech;
2. торговий майданчик в інтернеті;
3. смарт-офіси та коворкінги;
4. сервіс для контролю дистанційної роботи;
5. сервіс доставки здорової їжі;
6. лідогенерація для бізнесу;
7. платформа для віртуальних івентів;
8. віртуальна психологічна терапія;
9. віртуальний дизайн квартир;
10. виробництво оригінальних рюкзаків;
11. розробка чат-ботів;
12. програми для smart-домів;
13. програми для йоги, медитації, фітнесу;
14. друк будинків на 3d-принтері;
15. відеоігри та кіберспорт;
16. утилізація відходів;
17. виробництво ручної роботи;
18. інтернет-маркетинг для малого бізнесу;
19. зелена енергетика;
20. аграрні технології;
21. вітамінний бар, онлайн-магазин вітамінів.

Завдання до кейсу

1. За наведеним посиланням уважно ознайомтесь з публікацією:
<https://inventure.com.ua/uk/analytics/articles/najkrashi-ideyi-dlya-startapu-v-ukrayini-v-2022-za-versiyeyu-inventure>.
2. Оберіть ідею для запуску стартапу із запропонованого переліку. Вибір ідеї обґрунтуйте. Вкажіть, що Ви маєте для успішної реалізації обраної ідеї: освіту, досвід, фінанси, команду, зв'язки, мрію, хобі та ін.

Тестовий тренінг

1. Венчурне підприємництво – це:

а) сфера підприємницької діяльності, пов'язана з реалізацією ризикових інноваційних проєктів, ризикових інвестицій головним чином у сфері науково-технічних новинок;

б) сукупність взаємозалежних заходів, які виконуються за допомогою залучення венчурного капіталу для впровадження результатів науково-технічних знань, випуску на ринок нових товарів, робіт, послуг;

в) сукупність взаємозалежних венчурних проєктів, які передбачають одержання, використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розроблень, випуск на ринок нових конкурентоспроможних технологій, товарів, послуг;

г) ініціативна ризикова діяльність, яка фінансується за допомогою залучення венчурного капіталу й спрямована на значне зростання ринкових вартостей проінвестованих об'єктів.

2. Венчурний бізнес – це:

а) сфера підприємницької діяльності, пов'язана з реалізацією ризикових інноваційних проєктів, ризикових інвестицій головним чином у сфері науково-технічних новинок;

б) сукупність взаємозалежних заходів, які виконуються за допомогою залучення венчурного капіталу для впровадження результатів науково-технічних знань, випуску на ринок нових товарів, робіт, послуг;

в) сукупність взаємозалежних венчурних проєктів, які передбачають одержання, використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розроблень, випуск на ринок нових конкурентоспроможних технологій, товарів, послуг;

г) ініціативна ризикова діяльність, яка фінансується за допомогою залучення венчурного капіталу й спрямована на значне зростання ринкових вартостей проінвестованих об'єктів.

3. Генератори інноваційних знань (фізичні особи – винахідники і раціоналізатори), підприємці-інноватори, працівники закладів вищої освіти, науково-дослідних інститутів, які володіють науково-технічними продуктами (патентами на винаходи, дослідними зразками, ноу-хау) – належать до:

а) об'єктів венчурного бізнесу;

б) суб'єктів венчурного бізнесу;

в) суб'єкти державного та недержавного регулювання венчурної інноваційної діяльності;

г) суб'єкти споживання венчурної інноваційної продукції.

4. Інтелектуальна власність, інноваційні продукти (процеси), інноваційні програми, венчурні проєкти, договори (угоди) між суб'єктами венчурної інноваційної діяльності, акції (частки) інноваційних венчурних компаній, нові технології, товарна продукція, сировинні ресурси та ін. – належать до:

- а) об'єктів венчурного бізнесу;
- б) суб'єктів венчурного бізнесу;
- в) суб'єкти державного та недержавного регулювання венчурної інноваційної діяльності;
- г) суб'єкти споживання венчурної інноваційної продукції.

5. Венчурні інноваційні організації – це:

- а) організації, які надають різноманітні фінансові, інформаційні, трудові, матеріально-технічні ресурси венчурним організаціям, що безпосередньо займаються науково-технічними дослідженнями, розробленням новинок та їхньою комерціалізацією;
- б) організації – постачальники венчурного капіталу;
- в) організації, які безпосередньо займаються науково-технічними дослідженнями, розробкою новинок та їх комерціалізацією;
- г) державні організації, асоціації венчурного капіталу, мережі бізнес-"ангелів", інші об'єднання, які стимулюють і регулюють діяльність суб'єктів венчурного підприємництва.

6. Організації венчурної інноваційної інфраструктури – це:

- а) організації, які надають різноманітні фінансові, інформаційні, трудові, матеріально-технічні ресурси венчурним організаціям, що безпосередньо займаються науково-технічними дослідженнями, розробленням новинок та їхньою комерціалізацією;
- б) організації – постачальники венчурного капіталу;
- в) організації, які безпосередньо займаються науково-технічними дослідженнями, розробкою новинок та їх комерціалізацією;
- г) державні організації, асоціації венчурного капіталу, мережі бізнес-"ангелів", інші об'єднання, які стимулюють і регулюють діяльність суб'єктів венчурного підприємництва.

7. За рівнем ризику інститути спільного інвестування (ІСІ) класифікують на:

- а) корпоративні, пайові;
- б) відкриті, інтервальні, закриті;
- в) диверсифіковані, недиверсифіковані;
- г) звичайні, венчурні.

8. За порядком здійснення діяльності інститути спільного інвестування (ІСІ) класифікують на:

- а) корпоративні, пайові;
- б) відкриті, інтервальні, закриті;
- в) диверсифіковані, недиверсифіковані;
- г) звичайні, венчурні.

9. Компанії з управління активами (КУА) на українському ринку надають такі послуги:

- а) пошук інвесторів через оголошення про розміщення інвестиційних сертифікатів фондів;
- б) підбір необхідних кадрів для підприємств;
- в) пошук стратегій виходу й організування самого виходу венчурних інвесторів з інвестиційних проєктів.
- г) всі відповіді є вірними.

10. До основних ринкових суб'єктів венчурного бізнесу належать:

- а) корпоративний капітал, наукова сфера, приватний бізнес;
- б) інститути спільної фінансової підтримки, корпоративний капітал, приватний бізнес;
- в) інститути спільної фінансової підтримки, корпоративний капітал, наукова сфера, приватний бізнес;
- г) інститути спільної фінансової підтримки, венчурний капітал, наукова сфера, приватний бізнес.

ТЕМА 2. ВЕНЧУРНІ ПІДПРИЄМСТВА. ОСНОВНІ ЕТАПИ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ВЕНЧУРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Сутність поняття «венчурне підприємство». Класифікація венчурних підприємств. Характеристика видів венчурних підприємств за способом створення та джерелами фінансування. Форми організування венчурної інноваційної діяльності. Малі інноваційні підприємства: характеристика, сильні та слабкі сторони, класифікація. Проблеми розвитку малих інноваційних підприємств та напрями їх вирішення. Характеристика основних етапів життєвого циклу венчурного підприємства.

Рекомендована література: [1, 2-7].

Питання теми

- 2.1. Сутність поняття «венчурне підприємство». Класифікація венчурних підприємств.
- 2.2. Малі інноваційні підприємства.
- 2.3. Основні етапи життєвого циклу венчурного підприємства.

Завдання для самостійної роботи

Кейс Неформальна освіта

На відомих платформах онлайн-освіти представлено освітні курси та освітні серіали, присвячені створенню та розвитку стартапів.

Так, на платформі Prometheus подано освітні курси: 1) «Успішний стартап – від ідеї до масштабування» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:UkrainianStartupFund+S_STARTUP101+2023_T1); 2) «Як створити стартап» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+Startup101+2015_T2); 3) «Школа стартапів Y Combinator» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+SS101+2021_T2).

На платформі Дія.Освіта подано освітній серіал «Стартуй стартап» (<https://osvita.diia.gov.ua/courses/startuj-startap>).

Завдання до кейсу

1. Обрати один із вищевказаних освітніх проєктів, зареєструватися, пройти навчання, отримати сертифікат про успішне завершення курсу.

2. Підготуватися до обговорення на практичному занятті структури курсу або серіалу, його змісту, форм подання матеріалів, отриманих знань, практичних рекомендацій, компетенцій, тестування.

Тестовий тренінг

1. За видом спеціалізації венчурні підприємства класифікують на:

- а) товарні, управлінські, технологічні;
- б) малі, середні, великі;
- в) національні, змішані, іноземні;
- г) низько-, середньо-, високопотенційні.

2. За інвестиційними перспективами венчурні підприємства класифікують на:

- а) товарні, управлінські, технологічні;
- б) малі, середні, великі;
- в) національні, змішані, іноземні;
- г) низько-, середньо-, високопотенційні.

3. Тимчасові або постійно діючі підрозділи великих промислових компаній, які отримують венчурний капітал із внутрішньо сформованих фондів венчурного капіталу і призначені для відбору та реалізації

перспективних з комерційного погляду виробничих ідей, їхніх розробок і впровадження, є:

- а) зовнішні венчури;
- б) внутрішні венчури;
- в) ризикові групи та відділи компаній;
- г) «незалежні» венчури.

4. Працюють на замовлення засновників і структурується у декількох модифікаціях, організаційно оформлених у вигляді науково-дослідних консорціумів, венчурних стратегічних альянсів, інноваційних кластерів – це характеристика:

- а) ризикових груп та відділів компаній;
- б) внутрішніх венчурів;
- в) зовнішніх венчурів;
- г) «незалежних» венчурів.

5. У вітчизняній і зарубіжній літературі виділяються такі шляхи створення малих інноваційних підприємств (МІП):

- а) ініційовані розвитком науково-технічного прогресу;
- б) ініційовані потребами ринків;
- в) свідоме формування капіталу для створення підприємства;
- г) всі відповіді є вірними.

6. До малих організаційних форм, що підсилюють інтенсифікацію інноваційного процесу, не відносяться:

- а) венчурні, інжинірингові фірми;
- б) бізнес-інкубатори, технополіси;
- в) впроваджувальні фірми, профіт-центри;
- г) спін-компанії («spin-off» та «spin-out»).

7. Які фірми представляють собою невеликі, але дуже гнучкі та ефективні підприємства, які створюються з метою апробації, доопрацювання і доведення до промислової реалізації «ризикових» інновацій?

- а) венчурні фірми;
- б) інжинірингові фірми;
- в) впроваджувальні фірми;
- г) спін-компанії («spin-off» та «spin-out»).

8. Тимчасові об'єднання науковців і менеджерів, які можуть ефективно вирішувати конкретні наукові та науково-технічні завдання з виходом на освоєння нових видів продукції – це:

- а) венчурні фірми;
- б) інжинірингові фірми;
- в) профіт-центри;

г) спін-компанії («spin-off» та «spin-out»).

9. Етапом, який кардинально відрізняє життєвий цикл венчурних підприємств від інших організацій, є:

- а) залучення інвестора;
- б) зростання;
- в) запуск;
- г) етап «виходу інвестора».

10. Якою є основна мета венчурних організацій?

- а) забезпечення низького ризику інвестицій;
- б) розробка та реалізація новаторських ідей та стартапів;
- в) підтримка діючих компаній;
- г) розробка стратегій управління великими корпораціями.

ТЕМА 3.

ДЕРЖАВНА І НЕДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ В СВІТІ

Напрями державної підтримки венчурного бізнесу: нормативний, фінансовий, організаційний. Методи державного фінансово-економічного стимулювання розвитку венчурного бізнесу: досвід розвинених країн світу. Типові заходи стимулювання інноваційної діяльності середнього та малого бізнесу в провідних країнах світу. Моделі державної підтримки та розвитку малого та середнього венчурного бізнесу: європейська, американська, японська. Недержавна підтримка розвитку венчурного бізнесу в світі: характеристика Британської асоціації венчурного капіталу, Європейської асоціації венчурного капіталу.

Рекомендована література: [1-4, 6, 7].

Питання теми

- 3.1. Напрями державної підтримки венчурного бізнесу.
- 3.2. Методи державного фінансово-економічного стимулювання розвитку венчурного бізнесу.
- 3.3. Моделі державної підтримки та розвитку малого та середнього венчурного бізнесу.
- 3.4. Недержавна підтримка розвитку венчурного бізнесу в світі.

Завдання для самостійної роботи

Кейс

Глобальний огляд ключових трендів ринку венчурного капіталу в світі

Звіт Venture Pulse за IV квартал 2023 року представлено за посиланням:
<https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2024/02/q4-venture-pulse-report-global.html>.

Звіт Venture Pulse за IV квартал 2022 року представлено за посиланням:
<https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2023/01/q4-venture-pulse-report-global.html>.

Завдання до кейсу

На офіційному сайті міжнародної консалтингової компанії KPMG проаналізуйте звіти Venture Pulse «Глобальні тенденції» за 2022 і 2023 роки. Визначте та охарактеризуйте ключові тренди ринку венчурного капіталу в світі за обраний період. Які зміни відбувались на ринку венчурного капіталу? Які прогнози подають експерти? Які країни займають лідерські позиції?

Тестовий тренінг

1. За якими напрямками здійснюється державна підтримка венчурного бізнесу в світі:

- а) нормативний;
- б) фінансовий;
- в) організаційний;
- г) всі відповіді є вірними.

2. В якій країні світу в якості методу фінансово-економічного стимулювання розвитку венчурного бізнесу пропонується гарантоване повернення Адміністрацією у справах малого бізнесу (АМБ) приватного капіталу, який вкладається у венчурний бізнес?

- а) США;
- б) Великобританія;
- в) Франція;
- г) Німеччина.

3. В якій країні світу в якості методу фінансово-економічного стимулювання розвитку венчурного бізнесу пропонуються дотації на підвищення кваліфікації персоналу, задіяного у науково-дослідних розробках?

- а) США;
- б) Великобританія;
- в) Німеччина;
- г) Франція.

4. В якій моделі державна підтримка малого та середнього бізнесу здійснюється на двох рівнях – наднаціональному та національному, що дає змогу раціонально розділити процедури прийняття рішень стосовно надання окремих видів державної підтримки її реципієнтам?

- а) в американській моделі;

- б) в європейській моделі;
- в) в японській моделі;
- г) у всіх моделях.

5. В якій моделі державної підтримки і розвитку венчурної діяльності діє унікальна форма співробітництва між державним, приватним і громадським секторами у сфері формування та реалізації державної підтримки?

- а) в американській моделі;
- б) в європейській моделі;
- в) в японській моделі;
- г) у всіх моделях.

6. Відмінною ознакою якої моделі державної підтримки малого та середнього бізнесу є її спрямованість на сприяння кооперативним починанням малих і середніх підприємств?

- а) в американській моделі;
- б) в європейській моделі;
- в) в японській моделі;
- г) у всіх моделях.

7. Недержавна підтримка розвитку венчурного бізнесу в світі здійснюється такими професійними об'єднаннями як:

- а) бізнес-інкубатори;
- б) венчурні фонди;
- в) профіт-центри;
- г) асоціації.

8. Що є основною метою діяльності Британської асоціації венчурного капіталу?

- а) просування та залучення інвесторів у сектор приватної власності британської промисловості та венчурного капіталу;
- б) захист та представлення інтересів учасників приватного капіталу у сфері промисловості та розвиток професійних стандартів діяльності між учасниками асоціації;
- в) привертання уваги та поширення інформації щодо сектору приватної власності та венчурного капіталу;
- г) вплив на діяльність політичних сил з метою побудови сприятливих умов для існування та розвитку венчурного капіталу.

9. Що є основною метою діяльності Європейська асоціація венчурного капіталу?

- а) створення в Європі сприятливих умов для розвитку венчурного бізнесу та тісно пов'язана із діяльністю Європейської комісії;

б) захист та представлення інтересів учасників приватного капіталу у сфері промисловості та розвиток професійних стандартів діяльності між учасниками асоціації;

в) привертання уваги та поширення інформації щодо сектору приватної власності та венчурного капіталу;

г) вплив на діяльність політичних сил з метою побудови сприятливих умов для існування та розвитку венчурного капіталу.

10. За функціональною структурою механізм державного регулювання венчурного бізнесу включає такі важелі, як:

- а) техніко-технологічні;
- б) соціально-економічні;
- в) адміністративно-правові;
- г) всі відповіді є вірними.

ТЕМА 4. ДЕРЖАВНА ТА НЕДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Стратегічні та правові підстави для розвитку інтелектуальної власності та інновацій. Стратегії розвитку сфер інтелектуальної власності та інноваційної діяльності в Україні. Закони України, які регулюють інвестиційну, інноваційну діяльність в Україні, сферу інтелектуальної власності. Державна підтримка функціонування та розвитку інтелектуальної власності та інновацій. Державні організації та їх функції. Напрями державної підтримки розвитку венчурного бізнесу в Україні: нормативний, фінансовий, організаційний. Недержавна підтримка розвитку венчурного бізнесу в Україні: характеристика Української асоціації венчурного та приватного капіталу, Української асоціації інвестиційного бізнесу, Українського соціального венчурного фонду.

Рекомендована література: [1, 2-7, 12-26].

Питання теми

4.1. Стратегічні та правові підстави для розвитку інтелектуальної власності та інновацій.

4.2. Державна підтримка функціонування та розвитку інтелектуальної власності та інновацій.

4.3. Недержавна підтримка розвитку венчурного бізнесу в Україні.

Завдання для самостійної роботи

Кейс

Чим державно-приватне партнерство в Україні може зацікавити інвесторів?

Суть державно-приватного партнерства (ДПП) полягає в поєднанні ресурсів держави та приватного сектору при одночасному розподілі ризиків, відповідальності та винагород між ними. Іншими словами, це взаємовигідна кооперація приватного бізнесу і державних органів, при якій перші отримують сприяння та привабливі умови для реалізації проєкту, а другі – можливість розвивати стратегічно важливу сферу без значних державних вкладень.

Державно-приватне партнерство має всі шанси стати потужним драйвером післявоєнної відбудови України, дозволивши залучити значний обсяг іноземних інвестицій в ключові сфери економіки. Ефективна реалізація таких проєктів закладе фундамент майбутнього економічного розквіту держави. Необхідно найближчим часом прийняти зміни до законодавства, які удосконалять механізми державно-приватного партнерства та адаптують їх до умов майбутньої відбудови.

Відновлення України після руйнівної війни — це масштабне завдання, яке потребуватиме залучення неймовірних ресурсів. На засіданні Ради Безпеки ООН у листопаді 2023 року було озвучено приблизну вартість відновлення та реконструкції країни – \$400 млрд. Очевидно, ця оцінка є доволі умовною та консервативною, фактичні цифри, скоріше за все, будуть значно вищими. Усвідомлюючи неможливість покрити такі витрати лише за рахунок держави та донорів і міжнародної допомоги, Україна робить ставку на активізацію співпраці з приватним бізнесом. Серед форм та механізмів залучення коштів у відбудову зруйнованої інфраструктури однією з найбільш обговорюваних є саме державно-приватне партнерство.

Завдання до кейсу

1. За наведеним посиланням уважно ознайомтесь з публікацією: https://inventure.com.ua/uk/analytics/formula/chim-derzhavno-privatne-partnerstvo-v-ukrayini-mozhe-zacikaviti-investoriv?fbclid=IwAR29ePcdGce0HzNkmO0_dGdIpCLFns0zig4pEMLs3ym5aVwTB1aBmhOwB58.

2. За результатами ознайомлення необхідно відповісти на запитання:

- чи підтверджена ефективність ДПП як моделі взаємодії державного та приватного секторів практикою провідних країн світу?
- чи мала Україна успішний досвід ДПП?
- які питання ДПП необхідно терміново внести до законодавчих актів України для його ефективного використання під час післявоєнної відбудови?
- які сфери економіки є перспективними для державно-приватне партнерства?

3. Зробити висновки щодо можливостей та перспектив використання державно-приватного партнерства для післявоєнної відбудови України.

Тестовий тренінг

1. Реалізація якої Стратегії надасть змогу утворити в Україні національну інноваційну екосистему, яка зможе стати рушієм прискореного економічного зростання, сприятиме впровадженню нових технологічних рішень?

- а) Національної стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період 2020-2025 років;
- б) Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року;
- в) Стратегії сталого розвитку України до 2030 року;
- г) Національної стратегії доходів до 2030 року.

2. Реалізація якої Стратегії передбачає удосконалення законодавства з охорони та захисту прав інтелектуальної власності, підвищення його до європейських та міжнародних стандартів?

- а) Національної стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період 2020-2025 років;
- б) Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року;
- в) Стратегії сталого розвитку України до 2030 року;
- г) Національної стратегії доходів до 2030 року.

3. Положеннями яких Законів України керуються в своїй діяльності венчурні організації?

- а) Закон України «Про інвестиційну діяльність»;
- б) Закон України «Про інноваційну діяльність»;
- в) Закон України «Про інститути спільного інвестування»;
- г) всі відповіді є вірними.

4. У місії якої державної організації вказано, що «Майбутнє України – це інновації, технології та інвестиції (функціонування якісної системи правової охорони інтелектуальної власності з метою сталого інноваційного розвитку, що відповідає викликам сьогодення, та забезпечення добробуту й самореалізації кожного громадянина України)?

- а) Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності»;
- б) Державна організація «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій»;
- в) Державна інноваційна фінансово-кредитна установа;
- г) Центр підтримки технологій та інновацій.

5. За якими напрямками здійснюється державна підтримка венчурного бізнесу в Україні:

- а) нормативний, законодавчий, фінансовий;

- б) організаційний, фінансовий, стратегічний;
- в) нормативний, фінансовий, організаційний;
- г) законодавчий, стратегічний, інвестиційний.

6. Добровільною недержавною некомерційною організацією, що об'єднує компанії з управління активами та адміністраторів недержавних пенсійних фондів, є:

- а) Українська асоціація інвестиційного бізнесу;
- б) Український соціальний венчурний фонд;
- в) Українська асоціація компаній з управління активами;
- г) Українська асоціація венчурного та приватного капіталу.

7. Яка Асоціація була створена з метою поширення інформації про можливості інвестування в Україні та багатовекторної підтримки інвесторів у всіх аспектах діяльності, починаючи з інформаційної підтримки до встановлення міжнародних контактів та зв'язку з Урядом?

- а) Українська асоціація інвестиційного бізнесу;
- б) Український соціальний венчурний фонд;
- в) Українська асоціація компаній з управління активами;
- г) Українська асоціація венчурного та приватного капіталу.

8. Організація венчурної філантропії, яка надає фінансову та нефінансову підтримку для зміцнення соціальних підприємств та розвитку галузі соціального підприємництва, має назву:

- а) Української асоціації інвестиційного бізнесу;
- б) Українського соціального венчурного фонду;
- в) Української асоціації компаній з управління активами;
- г) Української асоціації венчурного та приватного капіталу.

9. Державною інституцією, що допомагає інноваційним проектам та технологічним стартапам залучити кошти на ранніх етапах та запустити власні проекти, є:

- а) Українська асоціація венчурного та приватного капіталу;
- б) Український фонд стартапів;
- в) Державна інноваційна фінансово-кредитна установа;
- г) Центр підтримки технологій та інновацій.

10. Організаційна структура якої організації складається з: правління, інвестиційної ради, наглядової ради, операційної команди?

- а) Української асоціації інвестиційного бізнесу;
- б) Української асоціації компаній з управління активами;
- в) Українського соціального венчурного фонду;
- г) Української асоціації венчурного та приватного капіталу.

РОЗДІЛ 2. ОСНОВИ ВЕНЧУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ТЕМА 5. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ВЕНЧУРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Венчурне підприємство як відкрита організація, на діяльність якої впливають зовнішні, внутрішні та випадкові чинники. Система венчурного менеджменту. Сутність поняття «венчурний менеджмент». Характеристика підсистем венчурного менеджменту: функцій, методів управління, управлінських рішень, інформаційного забезпечення та комунікацій, фахових і лідерських вмінь венчурних менеджерів. Порівняльна характеристика венчурного та корпоративного менеджменту. Показники ефективності венчурної діяльності.

Рекомендована література: [1, 4-8].

Питання теми

- 5.1. Венчурне підприємство як відкрита організація.
- 5.2. Система венчурного менеджменту.
- 5.3. Показники ефективності венчурної діяльності.

Завдання для самостійної роботи

Кейс

«Хто отримав 1,65 млн грн на розвиток свого бізнесу | Fedoriv Vlog»

Спеціальний випуск Fedoriv Vlog присвячений фіналу проекту "Бізнес-трамплін". Його створили ROZETKA та Visa, щоб підтримати малий бізнес під час кризи. Учасники виборювали грошові призи – від 200 000 до 500 000 грн на розвиток своєї справи. А також змагалися за можливість повчитися в інноваційній школі Unit School of Business. Загалом у «Бізнес-трампліні» брали участь 1218 підприємців. Із них команда проекту відібрала ТОП-30.

Вони стали учасниками всеукраїнського голосування на сайті "Українська правда", яке визначило 10 фіналістів. Фінальний етап проекту – краш-тест. Десять учасників презентували свої продукти журі, до складу якого входили: Владислав Чечеткін – підприємець, співзасновник та CEO ROZETKA; Віра Платонова – старший віце-президент Visa в Україні, Грузії, країнах СНД та Південно-Східної Європи; Андрій Федорів – засновник та CEO FEDORIV GROUP; Олег Гороховський – співзасновник monobank; Вікторія Тігіпко – засновниця та керівний партнер венчурного фонду TA Ventures, президент клубу приватних інвесторів ICLUB Global.

Завдання до кейсу

1. Ознайомтесь з матеріалами відео за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=gSAbo8j5kcl&t=506s>.
2. Презентація кого з 10-ти фіналістів сподобалась Вам найбільше?
3. Які з побачених презентацій повністю або частково Ви взяли би собі «на озброєння» для представлення Вашого бізнесу потенційним інвесторам?

Тестовий тренінг

1. На діяльність венчурного підприємства як відкритої організації впливають:

- а) зовнішні чинники;
- б) внутрішні чинники;
- в) випадкові чинники;
- г) всі відповіді є вірними.

2. До внутрішніх чинників венчурного підприємства відносяться:

- а) ринкові чинники;
- б) система венчурного менеджменту;
- в) науково-технічний прогрес ;
- г) інноваційна інфраструктура.

3. Венчурний менеджмент – це:

а) процес створення та комерціалізації результатів наукових досліджень і розробок, реалізації інноваційних проєктів, спрямованих на отримання нових високотехнологічних продуктів, забезпечення досягнення визначених цілей організації через планування, організування, мотивування, контролювання та регулювання інноваційної ризикової діяльності;

б) сфера підприємницької діяльності, пов'язана з реалізацією ризикових інноваційних проєктів, ризикових інвестицій головним чином у сфері науково-технічних новинок;

в) сукупність взаємозалежних заходів, які виконуються за допомогою залучення венчурного капіталу для впровадження результатів науково-технічних знань, випуску на ринок нових товарів, робіт, послуг;

г) ініціативна ризикова діяльність, яка фінансується за допомогою залучення венчурного капіталу й спрямована на значне зростання ринкових вартостей проінвестованих об'єктів.

4. Особливості венчурного менеджменту полягають у:

а) забезпеченні стабільності через підтримку конкурентоспроможності компанії, її продукції;

б) просуванні персоналу ієрархічною службовою драбиною;

в) розробці та впровадженні радикально нових інновацій, які не мають аналогів на ринку;

г) злагодженому виконанні функцій та методів менеджменту, делегуванні повноважень і відповідальності для досягнення цілей організації.

5. За яким критерієм венчурний менеджмент характеризується як управління із залученням працівників до процесу прийняття управлінських рішень, що призводить до формування внутрішньо усвідомленого самокерівництва з відповідними повноваженнями і самоконтролем?

- а) мотивування працівників;
- б) прийняття управлінських рішень;
- в) інформаційного забезпечення процесу менеджменту;
- г) інноваційне спрямування.

6. Головним фінансовим показником ефективності венчурного менеджменту є:

- а) рух грошових коштів та приріст ринкової вартості компанії через її капіталізацію;
- б) прибуток, отриманий компанією від діяльності;
- в) обсяг залученого венчурного капіталу;
- г) відсоток прибутку від інжинірингових та технологічних послуг у загальній структурі одержаних прибутків.

7. Венчурне підприємництво впливає на державу, регіони (державні та місцеві органи влади) через:

- а) задоволення потреб населення у товарах і послугах;
- б) підвищення якості продукції, конкурентоспроможності підприємств, галузей, регіонів, держави;
- в) зростання національного доходу, збільшення валового внутрішнього продукту;
- г) всі відповіді є вірними.

8. Серед показників ефективності венчурної діяльності немає показників:

- а) макrorівня, мезорівня, мікрорівня;
- б) стратегічного, тактичного, оперативного рівнів;
- в) внутрішніх і зовнішніх;
- г) внутрішніх венчурів, зовнішніх венчурів, незалежних венчурів.

9. До показників маркетингової, виробничо-збутової (ресурсної) ефективності зараховують:

- а) частки продажу інноваційної продукції в структурі обсягів продажу;
- б) частку ринку нової продукції та її розширення;
- в) відсоток розширення номенклатури та асортименту продукції;
- г) вірними є варіанти а, б, в.

10. Показниками ефективності венчурного інвестування для індивідуальних інвесторів (бізнес-"ангелів") не є:

а) економічні: індекс прибутковості інвестицій, коефіцієнт ефективності інвестицій, період повернення (окупності) вкладених коштів тощо;

б) досягнення власних цілей інвестування: пошук та отримання відповідної керівної посади у проінвестованому підприємстві, задоволення потреб вищого характеру стосовно причетності й соціальної взаємодії, розширення власного бізнесу або вихід на нові види діяльності;

в) професійне кар'єрне зростання в організації;

г) отримання задоволення від роботи над улюбленою справою (хобі – ризикувати коштами заради одержання винагороди в майбутньому).

ТЕМА 6. ВЕНЧУРНІ ІНВЕСТОРИ: ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ТА ЗАЛУЧЕННЯ

Індивідуальні та інституційні інвестори. Сутність поняття «венчурний інвестор». Види бізнес-ангелів та їх характеристика. Переваги та недоліки роботи з бізнес-ангелами. Сутність понять «інституційний інвестор», «венчурний фонд». Класифікація типів венчурних фондів. Характеристика видів венчурних капіталістів. Особливості функціонування венчурних фондів. Особливості пошуку та вибору венчурних інвесторів. Процес венчурного інвестування на різних етапах життєвого циклу підприємства.

Рекомендована література: [1, 2-7, 9, 12, 16, 18, 21, 22].

Питання теми

- 6.1. Індивідуальні та інституційні інвестори.
- 6.2. Пошук та вибір венчурних інвесторів.
- 6.3. Процес венчурного інвестування.

Завдання для самостійної роботи

Кейс

Топ українські ангел-інвестори

Завдання до кейсу

1. Уважно ознайомитись з інформацією рейтингу українських бізнес-ангелів за посиланням: <https://ucluster.org/shkola-startapiv/top-ukrainski-angel-investory/>.

2. Обрати 5 найактивніших та найуспішніших українських бізнес-ангелів. Зібрати про них додаткову інформацію у відкритих джерелах і сформулювати їх короткі візитівки.

3. За результатами виконаного завдання розробити презентацію (по 2-3 слайди про кожного з обраних українських бізнес-ангелів).

Тестовий тренінг

1. Які характеристики венчурного фінансування є вірними?

- а) статутний капітал компанії, високий рівень ризику, немає фінансових гарантій, надання коштів на безповоротній основі;
- б) акціонерний капітал компанії, низький рівень ризику, надання коштів на безповоротній основі, довгострокова відсутність ліквідності;
- в) довгострокова відсутність ліквідності, високий ступінь ризику, надання коштів на тривалий термін, здійснюється в акціонерний капітал компанії;
- г) немає вірної відповіді.

2. До характеристик венчурного інвестора не відносяться:

- а) це керівник венчурного фонду;
- б) це учасник ринку, який має необхідні для новачка кошти і прагнення вкласти їх на тривалий термін у стартап або компанію-початківця, якщо вважає їхню діяльність перспективною;
- в) офіційно стає співзасновником проєкту, що вказується у відповідному договорі;
- г) це фізичні та юридичні особи, які вирішили вкласти гроші у компанію, що швидко розвивається, шляхом придбання їх акцій.

3. Це найактивніші інвестори серед "ангелів", метою їх інвестиційної діяльності є розширення свого бізнесу, а не пошук нової роботи, вони найчастіше вкладають кошти у розмірі 200–500 тис. дол. США. Це характеристики:

- а) ентузіастів-"ангелів";
- б) підприємців-«ангелів»;
- в) фахових «ангелів»;
- г) корпоративних «ангелів».

4. Основні «ангели» (Core «angels») – це:

- а) приватні інвестори, колишні керівники великих компаній; основним мотивом укладення коштів у нове підприємство для них є пошук нової роботи для себе, зокрема одержання посади керівника нового підприємства;
- б) "ангели" з успішною професійною кар'єрою: лікарі, юристи, бухгалтери, які інвестують кошти у підприємства свого виду діяльності, безоплатно пропонують власний досвід та знання інвестованому підприємству, проте активності в його управлінні не виявляють;
- в) люди, які є справжніми лідерами серед «ангелів», які можуть залучати інших інвесторів. Вони відстоюють та представляють інтереси групи «ангелів»,

а також беруть активну участь у переговорних процесах та підписуванні угод стосовно інвестування;

г) особи з великим діловим досвідом, які успішно займалися бізнесом; власні немалі статки накопичували упродовж відносно тривалого періоду; ставляться до виконання обов'язків бізнес-«ангела» як до своєї професійної роботи.

5. У навчальній і науковій літературі є багато визначень терміну «венчурний фонд». Яке з визначень не відноситься до венчурного фонду?

а) фонд, спеціалізований на інвестуванні в нові підприємства, для яких характерна і висока дохідність, і достатньо високий рівень ризику ентузіастів-«ангелів»;

б) це юридичні особи (підприємства, страхові та пенсійні фонди, страхові компанії, інвестиційні банки, державні органи та установи та ін.), які вкладають кошти у венчурні фонди, послуговуючись колегіальним рішенням своїх керівних органів;

в) фонд приватного капіталу, який інвестує у підприємства, що перебувають на ранніх стадіях розвитку;

г) фінансова організація, що вкладає кошти у високо ризикові проекти, здатні принести значний прибуток у невизначеному майбутньому.

6. Це тип венчурних капіталістів, які інвестують у молоді підприємства на ранніх стадіях їхнього розвитку або на стадії проектування таких підприємств; вони зазвичай фінансово ризикують, оскільки беруться за такі проекти, які ще не довели свого високого ринкового потенціалу. Якому типу венчурних капіталістів належить це визначення?

а) «ринкові садівники» ;

б) «чарівники»;

в) «свахи»;

г) торговці-банкіри.

7. Фонди ранніх стадій :

а) фінансують підприємство на етапі досліджень і розробок, проектування продукту або послуги, затвердження концепції бізнесу;

б) інвестують в підприємства, які вже випускають товари або послуги, генерують дохід або чистий прибуток, однак потребують додаткового капіталу для активного росту і розширення діяльності;

в) велика частина інвестицій спрямовується в розвиток підприємства, яке вже має продукт на стадії тестування або виробництва, інша частина – на організацію виробництва і продажів;

г) немає вірної відповіді.

8. Основні етапи венчурного фінансування за ступенем розвитку венчурної компанії:

- а) стартове (*Seed, Start-up*);
- б) в період розвитку компанії (*Early-Stage, Expansion*);
- в) при реалізації певної операції (*IPO, MBO*);
- г) всі відповіді є вірними.

9. До етапів венчурного фінансування відносяться:

- а) моніторинг актуальних трендів на ринку інновацій, актуальних запитів споживачів, перспективних ринків, економік;
- б) початковий відбір інвестиційних пропозицій;
- в) виведення коштів або вихід;
- г) вірними є варіанти а, б, в.

10. Вкладаючи кошти у венчурні фонди, інвестори висувують чіткі вимоги. У редакції якої вимоги є помилка?

- а) венчурний капітал надається на невизначений термін;
- б) венчурний капіталіст в процесі відбору ризикових проєктів може витратити лише певну суму від розміру венчурного фонду;
- в) у разі продажу акцій венчурних компаній венчурний капіталіст отримує частину венчурної суми;
- г) через певний проміжок часу інвестори отримують різницю в цінах акцій на момент їх придбання і момент продажу, враховуючи щорічні витрати на управління венчурним фондом і премії венчурному капіталісту.

ТЕМА 7.

ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ВЕНЧУРНОГО ПІДПРИЄМСТВА. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У ВЕНЧУРНОМУ БІЗНЕСІ

Сутність поняття «венчурний капітал» за різними науково-практичними підходами. Основні джерела венчурного капіталу. Особливості функціонування венчурного капіталу. Альтернативні джерела фінансування венчурних підприємств. Підходи до формування структури капіталу венчурного підприємства: порівняльний аналіз. Переваги та недоліки підходів для венчурного підприємця та венчурного капіталіста. Венчурні ризики: визначення та класифікація. Класифікація та характеристика загальних, внутрішніх і ситуаційних венчурних ризиків. Управління венчурними ризиками: характеристика моделі та методів.

Рекомендована література: [1, 2-7, 9, 11].

Питання теми

7.1. Сутність поняття «венчурний капітал». Джерела венчурного капіталу.

7.2. Підходи до формування структури капіталу венчурного підприємства.

7.3. Венчурні ризики: визначення та класифікація. Управління венчурними ризиками.

Завдання для самостійної роботи

Кейс

«Венчурний синдикат Toloka VC. Інвестиції в стартапи від \$5000»

Завдання до кейсу

1. Ознайомитись з матеріалами відео інтерв'ю із співзасновником венчурного синдикату «Toloka» Тарасом Кириченком за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=Xgy14DD7TIE>.

2. За результатами ознайомлення необхідно відповісти на запитання:

- що таке венчурний синдикат Toloka?
- яку стратегію інвестування реалізує Toloka?
- чим володіють інвестори венчурного синдикату Toloka та як вони захищені?
- яким повинен бути український стартап, вартий інвестування Toloka?
- які переваги Toloka надає інвесторам?

3. Зробити висновки про особливості діяльності венчурних синдикатів.

Тестовий тренінг

1. Капітал, що використовується для фінансування науково-технічних розробок і винаходів та інвестування проєктів з підвищеним рівнем ризику – це:

- а) акціонерний капітал;
- б) венчурний капітал;
- в) основний капітал;
- г) статутний капітал.

2. У навчальній і науковій літературі є багато визначень терміну «венчурний капітал». Яке з визначень не відноситься до венчурного капіталу?

а) це капітал професійних інвесторів, що пропонують управлінську підтримку для молодих та динамічних підприємств, які є потенційно конкурентоспроможними;

б) це інвестиції в новий, створюваний бізнес з привабливими перспективами росту, який не має доступу до фондового ринку;

в) це механізм інвестування з утворенням загального фонду (зазвичай партнерства) для інвестування фінансового капіталу, переважно сторонніх інвесторів у підприємства, які для звичайних ринків капіталу і банківських позик становлять надто великий ризик;

г) це система відносин між суб'єктами венчурного підприємництва, що забезпечує акумуляцію вільних коштів і вкладення їх в інноваційні проекти з метою дослідження, освоєння і комерціалізації нововведень.

3. До основних функцій венчурного капіталу на національному рівні не відноситься:

а) функція зниження ризиків та забезпечення стабільності розвитку економіки;

б) функція прискорення трансформування національної економіки до інноваційно-орієнтованого типу;

в) функція підтримки економічного зростання за рахунок інноваційного росту;

г) функція посилення конкурентоспроможності економіки.

4. Джерелами венчурного капіталу можуть виступати:

а) корпоративний венчурний капітал, приватні інвестори;

б) банки, страхові компанії, державні структури;

в) державний та регіональні бюджети;

г) вірними є відповіді а, б.

5. До альтернативних джерел фінансування венчурних підприємств відносяться:

а) аутсорсинг;

б) вірними є відповіді в, г;

в) брідж-фінансування;

г) венчурний лізінг.

6. Дія якого альтернативного джерела фінансування полягає у наданні коштів венчурним компаніям, які використали кошти попереднього раунду венчурного фінансування і до настання наступних раундів фінансування потребують коштів для завершення певних видів робіт та завдань?

а) конвертовані ноти;

б) ноти;

в) брідж-фінансування;

г) венчурний лізінг.

7. Ризики з позиції венчурного капіталіста класифікуються на такі види:

а) ризик втрати ділової репутації венчурного капіталіста;

б) фінансовий ризик, пов'язаний з частковою або повною втратою капіталу;

- в) регіональний ризик;
- г) вірними є відповіді а, б.

8. Які із загальних венчурних ризиків полягають у погіршенні рівня життя населення, у зв'язку зі зростанням безробіття, інфляції?

- а) соціальні ризики;
- б) інфляційні ризики;
- в) ризики дій органів державної влади;
- г) податкові ризики.

9. У моделі управління ризиками у венчурному бізнесі для венчурних інвесторів передбачається використання таких методів мінімізації ризиків, як:

- а) розроблення маркетингової стратегії;
- б) зниження цін на продукцію;
- в) розширення мережі посередницьких послуг;
- г) немає вірної відповіді.

10. У межах якої групи методів управління ризиками передбачається створення венчурних підприємств та/або спеціалізованих структурних підрозділів для виконання ризикованих проектів?

- а) методи ухилення від ризику;
- б) методи локалізації ризику;
- в) методи дисипації ризику;
- г) методи компенсації ризику.

ТЕМА 8.

ЗОВНІШНІ СХЕМИ ВЕНЧУРНОГО ФІНАНСУВАННЯ

Зовнішні венчури: характеристика та відмінні особливості. Сутність поняття «зовнішній венчур». Основні відмінності внутрішніх і зовнішніх венчурів. Характеристика венчурних стратегічних альянсів: визначення, характеристика етапів формування, особливості підбору партнерів та учасників.

Переваги та недоліки венчурного підприємства щодо участі у венчурному стратегічному альянсі. Типи альянсів.

Рекомендована література: [1, 2-7].

Питання теми

- 8.1. Зовнішні венчури: характеристика та відмінні особливості.
- 8.2. Характеристика венчурних стратегічних альянсів.

Завдання для самостійної роботи

Кейс

«Угоди злиття та поглинання (M&A) в Україні»

Інвестиційний портал InVenture представив результати дослідження розвитку ринку злиття та поглинання (M&A) в Україні за період 2021-2024 років. База даних угод злиття та поглинання (M&A) в Україні формується на основі:

- відкритих джерел, засобів масової інформації про угоди купівлі - продажу компаній та підприємств, великих об'єктів нерухомості;
- індивідуальної інформації (інсайдів), отриманої аналітиками та економічними оглядачами InVenture від топ-менеджменту та власників бізнесу, задіяних у угодах купівлі-продажу компаній;
- експертних оцінок аналітиків та партнерів InVenture, а також провідних інвестиційних компаній України;
- звітів міжнародних організацій, які ведуть статистику угод M&A в Україні (Mergemarket, Bureau van Dijk та ін.).

Завдання до кейсу

1. Уважно ознайомитись з базою даних угод злиття та поглинання (M&A) в Україні за посиланням: <https://inventure.com.ua/uk/tools/database/ugodi-zlittya-ta-poglinannya-manda-v-ukrayini?fbclid=IwAR39T0SHWI7fDcvudl0XNFu7oaVxFa0Ri4Rfgy6f4T6qQJbifWcJmJSoC1g>.

2. Проаналізувати інформацію про угоди купівлі - продажу компаній та підприємств, великих об'єктів нерухомості за період 2021-2024 років.

3. Зробити висновки про найбільші за сумами угоди, а також про сектори, в яких найчастіше відбувалась купівля-продаж компаній та підприємств, великих об'єктів нерухомості за роками. Звернути увагу на те, що було предметом угод.

Тестовий тренінг

1. Складні інтеграційні та коопераційні структури, створені на основі договірних відносин між незалежними суб'єктами підприємництва стосовно об'єднання фінансових, трудових, інформаційних, матеріальних та інших ресурсів, спільної реалізації окремих етапів інноваційних проєктів з метою комерціалізації інновацій, називаються:

- а) внутрішні венчури;
- б) «незалежні» венчури;
- в) зовнішні венчури;
- г) ризикові групи та відділи компаній.

2. Зовнішні венчури відрізняються від внутрішніх за такими ознаками:

- а) за способами створення;
- б) всі відповіді є вірними;
- в) за тривалістю співпраці;
- г) за винагородою учасників проєкту.

3. Між компаніями-учасниками можуть бути сформовані такі типи альянсів:

- а) альянси кооперації;
- б) ділові або бізнесові альянси;
- в) альянси експертизи;
- г) всі відповіді є вірними.

4. Союз (кооперація) двох і більше незалежних організацій, об'єднаних договором (частіше кількома), які ґрунтуються на довірчих взаємовідносинах і укладені з метою досягнення цілей, спрямованих на розробку та комерціалізацію інновацій через об'єднання фінансових, трудових, матеріальних, інформаційних, технологічних ресурсів і спільне (координоване) управління венчурними інноваційними проєктами, має назву:

- а) альянсу кооперації;
- б) венчурного стратегічного альянсу;
- в) ділового альянсу;
- г) альянсу експертизи.

5. Зовнішня схема венчурного фінансування полягає у:

- а) синдикованому фінансуванні проєктів промисловими корпораціями та фінансовими установами;
- б) створенні нових спільних підприємств для комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності;
- в) вірними є відповіді а, б;
- г) створенні спеціального венчурного фонду.

6. На якому етапі формування венчурного стратегічного альянсу складають перелік можливих партнерів за напрямками співпраці?

- а) на третьому етапі;
- б) на п'ятому етапі;
- в) на сьомому етапі;
- г) на першому етапі.

7. На якому етапі формування венчурного стратегічного альянсу вибирають учасників для реалізації венчурного інноваційного проєкту, визначають майбутні вигоди, які отримують потенційні учасники альянсу?

- а) на третьому етапі;
- б) на п'ятому етапі;
- в) на сьомому етапі;
- г) на першому етапі.

8. Потенційних партнерів та учасників венчурного стратегічного альянсу (ВСА) обирають за такими критеріями:

а) сумісність, взаємоузгодженість стратегічних планів розвитку венчурного підприємства і його потенційних партнерів у межах функціонування ВСА;

б) ступінь взаємної довіри між партнерами. формування зв'язків між партнерами. сумісність корпоративних культур, цінностей, методів досягнення місії партнерів ВСА;

в) урахування впливу результатів венчурної діяльності альянсу на конкурентні позиції партнерів ВСА аналогічних напрямів діяльності, виявлення потенційних причин конфліктів інтересів партнерів щодо їхніх коопераційних зобов'язань та конкурентних позицій на ринку.

г) всі відповіді є вірними.

9. Яка умова участі венчурного підприємства у стратегічному альянсі може бути одночасно і перевагою і недоліком?

- а) юридична незалежність партнерів;
- б) участь вітчизняних підприємств у міжнародних стратегічних альянсах;
- в) договірний характер співпраці;
- г) можливість досягнення монопольного становища на ринку.

10. Якими можуть бути недоліки від участі венчурного підприємства у стратегічному альянсі?

- а) вірними є відповіді б, в.
- б) можливе зниження взаємної довіри між учасниками стратегічного альянсу;
- в) зниження ефективності контролю за учасниками ВСА стосовно виконання ними своїх зобов'язань за проектом;
- г) можливість досягнення монопольного становища на ринку.

ТЕМА 9. СТРАТЕГІЇ У ВЕНЧУРНОМУ БІЗНЕСІ

Особливості планування розвитку венчурного бізнесу. Бізнес-планування у венчурному бізнесі. Можливості успішної реалізації венчурного проекту. Сутність та етапи техніко-економічного обґрунтування венчурного інноваційного проекту. Характеристика та взаємозв'язок етапів. Основні стратегії виходу інвесторів з венчурного бізнесу. Характеристика, переваги та

недоліки основних стратегій.

Рекомендована література: [1, 2-7, 10].

Питання теми

9.1. Планування розвитку венчурного бізнесу.

9.2. Сутність та етапи техніко-економічного обґрунтування венчурного інноваційного проекту

9.3. Основні стратегії виходу інвесторів з венчурного бізнесу. Переваги та недоліки основних стратегій.

Завдання для самостійної роботи

Кейс

“Бізнес-план очима інвестора: що їх цікавить найбільше»

Розробка бізнес-плану є важливим кроком для будь-якого підприємця, який планує запустити власний бізнес. Однак, коли розмова йде про приваблення інвесторів, варто звернути увагу на те, що їм цікаво більше за все.

По-перше, інвестори хочуть знати, скільки грошей потрібно для запуску проекту.

По-друге, інвесторам цікаво знати, коли вони отримають свої гроші назад.

По-третє, інвестори хочуть переконатися, що у вашої команди є необхідні компетенції для виконання обіцянок.

По-четверте, інвестори також хочуть знати, наскільки великий ринок може бути охоплений вашим бізнесом і яким буде ваша конкурентна перевага.

По-п'яте, інвесторам важливо знати, яка буде ваша стратегія залучення клієнтів та збільшення продажів.

По-шосте, інвестори хочуть знати, які будуть ризики та як ви плануєте їх управляти.

По-сьоме, інвестори хочуть знати про ваші плани на майбутнє.

Варто пам'ятати, що інвестори не тільки шукають вигідний проект для інвестування, але й партнерство з підприємцем, якому вони можуть довіряти та який може ефективно управляти своїм бізнесом. Тому, важливо включити в бізнес-план інформацію про ваш досвід у конкретній галузі, ваші попередні успіхи та досягнення, а також про ваші особисті якості, які допоможуть вам успішно вести бізнес.

Також, інвестори цікавляться не тільки фінансовими аспектами бізнесу, але і соціальною відповідальністю компанії. Вони хочуть знати, як ви плануєте здійснювати свою діяльність з урахуванням впливу на довкілля, працівників та спільноти, в яких ви працюєте. Тому, важливо включити в бізнес-план інформацію про ваші плани щодо корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку.

Завдання до кейсу

1. Уважно ознайомитися з публікацією за посиланням: <https://www.linkedin.com/pulse/%D0%B1%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD-%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BC%D0%B0-%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B0-%D1%89%D0%BE-%D1%97%D1%85-%D1%86%D1%96%D0%BA%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%82%D1%8C-%D0%BD%D0%B0%D0%B9%D0%B1%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%88%D0%B5-%D0%BB%D0%B8%D0%BF%D1%87%D0%B5%D0%B2%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9>

2. За посиланням: <https://www.youtube.com/@bizplanukraine/videos> обрати відео з демонстрацією бізнес-плану відкриття власного традиційного або інноваційного бізнесу в тій сфері, яка Вам найбільше подобається і в якій Ви плануєте працювати. За результатами виконання завдання необхідно зробити висновки – чи повністю Ви згодні з положеннями обраного бізнес-плану? Чи необхідно внести певні зміни до бізнес-плану, враховуючи складну ситуацію в Україні? Які рішення щодо початку власної справи Ви вважаєте найскладнішими? Відповіді обґрунтуйте.

3. Підготуйтеся до представлення обраного бізнес-плану на практичному занятті та до його обговорення.

Тестовий тренінг

1. Венчурний проєкт – це:

а) сфера підприємницької діяльності, пов'язана з реалізацією ризикових інноваційних проєктів, ризикових інвестицій головним чином у сфері науково-технічних новинок;

б) сукупність взаємозалежних заходів, які виконуються за допомогою залучення венчурного капіталу для впровадження результатів науково-технічних знань, випуску на ринок нових товарів, робіт, послуг;

в) сукупність взаємозалежних венчурних проєктів, які передбачають одержання, використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розроблень, випуск на ринок нових конкурентоспроможних технологій, товарів, послуг;

г) ініціативна ризикова діяльність, яка фінансується за допомогою залучення венчурного капіталу й спрямована на значне зростання ринкових вартостей проінвестованих об'єктів.

2. Яка з наведених нижче стратегій є найбільш ризикованою для венчурного інвестора?

а) диверсифікація інвестицій у різні стартапи та галузі;

б) інвестування всіх коштів у одну компанію;

- в) відмова від венчурних інвестицій;
- г) інвестування лише у великі корпорації.

3. Яка із зазначених стратегій є характерною для венчурних інвесторів на передвенчурному етапі?

- а) викуп акцій інших компаній;
- б) інвестування в стартапи з надійними довгостроковими планами;
- в) інвестування в бонди та облигації;
- г) проведення конкурсу для вибору найкращих інвестиційних проектів.

4. Яка стратегія розвитку є характерною для компаній, які забезпечують венчурне фінансування?

- а) поступовий розвиток на внутрішньому ринку;
- б) розширення діяльності на зовнішніх ринках та інтернаціоналізація бізнесу;
- в) збільшення обсягу виробництва за будь-яку ціну;
- г) відмова від розширення та зосередження уваги лише на внутрішньому ринку.

5. Який із нижченаведених критеріїв є місцем для вибору венчурних інвестиційних проектів?

- а) наявність стабільних прибутків у минулому;
- б) висока ціна акцій компанії;
- в) інноваційність продукту та його прибутковий потенціал;
- г) розмір офісних приміщень компанії.

6. Що таке "вихід" (exit) у контексті венчурних інвестицій?

- а) вихід інвесторів з інвестиційного проекту зі збитками;
- б) продаж акцій стратегічному інвестору або їх первинне розміщення на фондовому ринку;
- в) закриття діяльності венчурного фонду;
- г) перехід інвесторів у фінансову діяльність на іншому ринку.

7. Визначення економічної доцільності реалізації проекту, що ґрунтується на порівняльній оцінці витрат і результатів (ефектів) використання, а також строку окупності вкладень, є метою розробки:

- а) бізнес-плану проекту;
- б) стратегії розвитку проекту;
- в) інвестиційного плану проекту;
- г) техніко-економічне обґрунтування проекту.

8. Основні стратегії виходу інвесторів з венчурного бізнесу здійснюються через:

- а) прямий продаж своїх часток стратегічним інвесторам (Trade Sale);

- б) публічне розміщення акцій (IPO);
- в) приватне розміщення акцій (PO);
- г) всі відповіді є вірними.

9. Стратегії виходу венчурних капіталістів із бізнесу, що передбачає продаж їхніх часток власності менеджерам і/або засновникам венчурного підприємства, визначаються як:

- а) викуп і продаж часток власності (Management – Buy-Out – MBO, Management – Buy-In – MBI);
- б) прямий продаж своїх часток стратегічним інвесторам (Trade Sale);
- в) публічне розміщення акцій (IPO);
- г) приватне розміщення акцій (PO);

10. До переваг основних стратегій відносяться:

- а) продаж лише контрольних пакетів акцій підприємства;
- б) за відсутності значної кількості покупців, ціни продажу можуть бути нижчі, ніж за альтернативними стратегіями виходу;
- в) необхідність залучення посередників для пошуку інвесторів, проведення маркетингових компаній продажу підприємства, надання гарантій потенційним інвесторам;
- г) немає вірної відповіді.

ТЕМА 10. РОЗВИТОК ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ В СВІТІ ТА В УКРАЇНІ

Розвиток венчурного бізнесу в світі. Позитивні та негативні тенденції розвитку венчурного бізнесу в світі. Аналіз тенденцій зміни обсягів венчурного інвестування в світі за період 2021-2023 років. Основні причини спаду венчурних інвестицій. Розвиток венчурного бізнесу в Україні. Чинники, що стримують розвиток венчурного бізнесу в Україні. Напрями розвитку венчурного бізнесу в Україні. Напрями успішного залучення венчурних інвестицій. Заходи для розвитку інноваційної інфраструктури. Розвиток організаційних форм венчурного бізнесу в Україні. Функції та завдання інноваційної інфраструктури. Характеристика та класифікація інкубаторів. Характеристика бізнес-інкубаторів та послуги, які вони надають венчурному бізнесу. Характеристика технопарків: особливості діяльності, головні переваги, розвинута інфраструктура. Характеристика технополісів.

Рекомендована література: [1, 2-9, 11, 14, 15, 20].

Питання теми

- 10.1. Розвиток венчурного бізнесу в світі.
- 10.2. Розвиток венчурного бізнесу в Україні.
- 10.3. Розвиток організаційних форм венчурного бізнесу в Україні.

Завдання для самостійної роботи

Кейс

«Хто не з ШІ, той не в тренді. Чотири напрями розвитку технологій у 2024 році за підсумками Web Summit. Висновки від компанії Ringostat»

У столиці Лісабоні пройшов Web Summit 2023 – одна з найбільших ІТ-конференцій світу. У 2023 році її відвідали 2608 стартапів та 70 236 учасників із 153 країн. Це своєрідне «дзеркало» трендів, що показує, куди буде рухатися світ найближчим часом.

Для українців Web Summit, в першу чергу – це ідеальне місце, щоб довести: попри війну, Україна є технологічною державою з інноваційними рішеннями та перспективами. Участь нашої країни забезпечили Міністерство цифрової трансформації України, Посольство України в республіці Португалія, Програма USAID «Конкурентоспроможна економіка України». Також це можливість привернути увагу іноземних інвесторів, аби підтримати нашу економіку – цього року їх було 906.

У Національному павільйоні України було представлено 25 вітчизняних компаній. Проте орієнтувалися вони не тільки на іноземну аудиторію. Вже другий рік поспіль в рамках Web Summit стихійно проходить мініаналог українського IForum. Через війну в Україні мало конференцій, а тут можуть зустрітися не тільки ті, хто імігрував в Європу, але й жінки чи спеціалісти-чоловіки, заброньовані у відрядження.

Завдання до кейсу

1. Уважно ознайомитись з публікацією за посиланням: <https://forbes.ua/innovations/khto-ne-z-shi-toy-ne-v-trendi-chotiri-napryami-rozvitku-tekhnologiy-u-2024-rotsi-za-pidsumkami-web-summit-2023-vid-tekhnoanalitika-kostyantina-chervyakova-22112023-17437>.
2. Охарактеризувати чотири технотренди Web Summit-2023.
3. Якщо б до Вас звернулись з пропозицією щодо організації венчурного форуму в Україні, яку б ідею його проведення Ви запропонували? Опишіть запропоновану Вами ідею та розробіть презентацію зі слайдами. З метою пошуку ідеї можна проаналізувати ідеї проведення міжнародних форумів, конференцій за декілька останніх років за відкритими публікаціями.

Тестовий тренінг

1. Яка венчурна організація спеціалізується на наданні простору та ресурсів для розвитку стартапів?

- а) венчурні фонди;
- б) ангельські інвестори;
- в) інкубатори;
- г) пенсійні фонди.

2. Бізнес-інкубатор – це:

а) організація, яка надає на певних умовах і на певний час спеціально обладнані приміщення та інше майно суб'єктам малого та середнього підприємництва, що розпочинають свою діяльність, з метою сприяння у набутті ними фінансової самостійності;

б) бізнес, що спеціалізується на інвестиціях у власний капітал компаній і в інші види довгострокового фінансування підприємств, звичайно таких, які не мають тривалої історії розвитку, але з перспективою значного зростання;

в) приватний інвестор, який вкладає кошти в інноваційні проекти (стартапи), як правило, в обмін на повернення вкладень і частку в компанії;

г) науково-інноваційний центр, територіально виділений комплекс, який об'єднує в собі організації, фірми, об'єднання, що охоплюють весь цикл здійснення інноваційної діяльності від генерації нових ідей до випуску і реалізації наукомісткої продукції.

3. Технопарк – це:

а) організація, яка надає на певних умовах і на певний час спеціально обладнані приміщення та інше майно суб'єктам малого та середнього підприємництва, що розпочинають свою діяльність, з метою сприяння у набутті ними фінансової самостійності;

б) бізнес, що спеціалізується на інвестиціях у власний капітал компаній і в інші види довгострокового фінансування підприємств, звичайно таких, котрі не мають тривалої історії розвитку, але з перспективою значного зростання;

в) приватний інвестор, який вкладає кошти в інноваційні проекти (стартапи), як правило в обмін на повернення вкладень і частку в компанії;

г) науково-інноваційний центр, територіально виділений комплекс, який об'єднує в собі організації, фірми, об'єднання, що охоплюють весь цикл здійснення інноваційної діяльності від генерації нових ідей до випуску і реалізації наукомісткої продукції.

4. Технополіс – це:

а) організація, яка надає на певних умовах і на певний час спеціально обладнані приміщення та інше майно суб'єктам малого та середнього підприємництва, що розпочинають свою діяльність, з метою сприяння у набутті ними фінансової самостійності;

б) бізнес, що спеціалізується на інвестиціях у власний капітал компаній і в інші види довгострокового фінансування підприємств, звичайно таких, котрі не мають тривалої історії розвитку, але з перспективою значного зростання;

в) це міста передових (високих) технологій, наукових досліджень і проектно-конструкторських розроблень у відповідних галузях виробництва; цілісні науково-виробничі комплекси; технополіси можуть формуватися як на базі нових, так і реконструйованих міст;

г) науково-інноваційний центр, територіально виділений комплекс, який об'єднує в собі організації, фірми, об'єднання, що охоплюють весь цикл

здійснення інноваційної діяльності від генерації нових ідей до випуску і реалізації наукомісткої продукції.

5. До розвинутої інфраструктури технопарків належать:

- а) лабораторні корпуси;
- б) виробничі приміщення багатоцільового призначення;
- в) інформаційно-обчислювальні центри колективного користування;
- г) всі відповіді є вірними.

6. В Україні інноваційні парки поділяються на:

- а) індустріальні;
- б) вірними є відповіді а, в, г;
- в) технологічні;
- г) наукові.

7. До функцій інноваційної інфраструктури належать:

- а) фінансово-інвестиційна, кадрова, наукова, творча;
- б) матеріально-технічна, маркетингова, рекламна, інформаційна;
- в) управлінська, регуляторна, контрольна;
- г) вірні відповіді а, б.

8. Які інкубатори сприяють розвитку молодих інноваційних технологічних фірм, прискорюють комерціалізацію нововведень, стимулюють активність підприємницької діяльності серед розробників, учених-дослідників та винахідників?

- а) технологічні інкубатори;
- б) соціальні інкубатори;
- в) універсальні інкубатори;
- г) бізнес-інкубатори.

9. Головною перевагою технопарків не є:

- а) інтегрування різних стадій інноваційного процесу;
- б) створення необхідних умов і можливостей для наукової ринково-орієнтованої виробничої діяльності;
- в) надання офісних послуг, в тому числі технічно-адміністративні: оренда приміщень, обладнання й оргтехніки за пільговими тарифами, послуги офіс-секретаря;
- г) концентрація організацій, що надають фінансові, інформаційні, технологічні й інші послуги, необхідні для розроблення нових технологій.

10. Для розвитку вітчизняної венчурної індустрії необхідно:

- а) створити національну інноваційну систему, яка б підтримувала венчурний бізнес та сприяла його розвитку;
- б) розробити систему страхування ризику інвестицій в інновації;

- в) законодавчо забезпечити функціонування венчурного бізнесу;
- г) всі відповіді є вірними.

Методи контролю

Органічною складовою навчального процесу є контроль рівня знань здобувачів. Під час вивчення навчальної дисципліни «Управління венчурним бізнесом» застосовується поточний, контроль за розділами і семестровий (підсумковий) контроль знань. Всі вказані види контролю тісно взаємопов'язані та використовуються з метою стимулювання ефективної роботи здобувачів, забезпечення об'єктивного оцінювання рівня їх знань.

Оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів з дисципліни враховує всі види занять, в тому числі лекційні, семінарські та практичні заняття, а також самостійну та індивідуальну роботу.

Перевірка та оцінювання знань здобувачів з дисципліни проводиться кількома методами:

1. Поточний контроль:

- а) оцінювання знань під час семінарських і практичних занять;
- б) оцінювання знань з використанням поточних тематичних тестів;
- в) оцінювання завдань самостійної роботи;
- г) оцінювання завдань індивідуальної роботи.

2. Контроль за розділами:

- а) оцінювання знань на основі тестів за темами, що входять до складу розділу;
- б) проведення письмових контрольних робіт за темами, що входять до складу розділу.

3. Семестровий контроль:

- проведення заліку.

Після закінчення вивчення навчальної дисципліни підсумковий контроль проводиться у формі заліку і здобувач може набрати протягом семестру від 60 до 100 балів включно.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота										Всього балів
Розділ 1				Розділ 2						
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	60 – 100
6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	

Шкала: національна та ECTS і критерії оцінювання до визначення рівня знань і навичок

12.1 Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	
35 – 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12.2 Критерії оцінювання:

1) "відмінно" (90-100 балів) – здобувач виявляє всебічні системні і глибокі знання програмного матеріалу, вільно оперує матеріалом, чітко володіє понятійним апаратом, вміє аналізувати і робити висновки;

2) "дуже добре" (82-89 бали) – здобувач виявляє широкий професійний кругозір, уміння логічно мислити, виявляє достатньо системне і глибоке знання програмного матеріалу, чітко володіє понятійним апаратом, проте у відповідях допускаються окремі неточності, які не змінюють суті питання;

3) "добре" (74-81 бали) – здобувач виявляє достатньо глибоке знання програмного матеріалу, володіє понятійним апаратом, вміє аргументувати свої відповіді, проте у відповідях допускаються неточності, які впливають на чіткість розуміння матеріалу;

4) "задовільно" (64-73 бали) – здобувач виявляє недостатньо глибоке знання програмного матеріалу, володіє основним понятійним апаратом, але допускає принципові помилки;

5) "достатньо" (60-63 бали) – здобувач виявляє слабкі знання, у відповідях не точно формулює причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, оперування фактами відбувається на рівні запам'ятовування, допускаються значні помилки;

6) "незадовільно" (35-59 бали) – здобувач виявляє значні прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, у володінні окремими поняттями, не знає більшої частини фактичного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, завчивши матеріал без його усвідомлення.

Рекомендована література

Основна література

1. Управління венчурним бізнесом: конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання, спеціальність 073 «Менеджмент» / Упорядник: С.С. Ткачова – Харків: [б. в.], ДБТУ, 2024 – 113 с.
2. Гук О. В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А. Інвестування інноваційної діяльності: навчальний посібник для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 073 Менеджмент. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2022. 186 с.
3. Дибя М. І., Гернего Ю. О. Венчурне фінансування: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2021. 144 с.
4. Кареба М. І. Управління венчурним бізнесом : опорний конспект лекцій / М. І. Кареба – Миколаїв: МДАУ, 2016. – 114 с.
5. Кузьмін О.Є., Литвин І.В. Венчурний бізнес: Навчальний посібник. Київ: Знання, 2012. – 350 с.
6. Кузьмін О.Є., Литвин І.В. Венчурний бізнес: особливості розвитку та глобалізаційні аспекти: Підручник. Львів: Львівська політехніка, 2019. – 412 с.
7. Управління венчурним бізнесом: конспект лекцій для студентів за напрямом підготовки «магістр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент інвестицій та інновацій» / Укладачі: О.В. Гук, Г.А. Мохонько – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 102 с.

Допоміжна література

8. Ватченко О.Б., Ватченко Б.С., Черевко О.Л. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посібник. Дніпро : Акцент ПП, 2017. – 404 с.
9. Короткий посібник для підприємців щодо ангел-інвестицій та залучення венчурного капіталу для розвитку бізнесу. Проєкт «Глобальна інноваційна програма чистих технологій для малих та середніх підприємств в Україні». Серія коротких посібників, Київ, UNIDO 2021. – 50 с.
10. Рекомендації по складанню бізнес-плану, розроблені Українським Фондом підтримки підприємництва (УФПП). – URL: <http://ufpp.kiev.ua>.
11. Як отримати фінансування для реалізації проєкту комерціалізації наукової розробки/технології . «Практичний посібник для роботи регіональних мереж трансферу технологій на базі місцевих центрів/офісів трансферу знань і інновацій», підготовлених в рамках проєкту Міністерства розвитку громад та територій України «Розвиток міжрегіональної мережі трансферу технологій». Технологічний бізнес-інкубатор «Харківські технології», Харків. – 61 с.

Електронні інформаційні ресурси

12. Державна інноваційна фінансово-кредитна установа (ДФКУ).

Офіційний сайт. URL: <https://sfii.gov.ua/>.

13. Державне підприємство "Український інститут інтелектуальної власності" (УІІВ) Управління патентно-інформаційних послуг. Офіційний сайт. URL: <http://iii.ua/uk>.

14. Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період 2020-2025рр. «Парламентські Слухання» (№ 5, 2019).

15. Про внесення змін до деяких законів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності від 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703-20#Text>.

16. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.

17. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

18. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05.07.2012 № 5080-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.

19. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 2012 р. № 3715-VI / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>.

20. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#n12>.

21. Українська асоціація венчурного та приватного капіталу. Офіційний сайт. URL: <https://uvca.eu/uk>.

22. Українська Асоціація Інвестиційного Бізнесу. Офіційний сайт. URL: <https://www.uaib.com.ua/>.

23. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (IP офіс). Офіційний сайт. URL: <https://nipo.gov.ua/>.

24. Український соціальний венчурний фонд (УСВФ). Офіційний сайт. URL: <https://www.usv.fund/>.

25. Український фонд стартапів (УФС) (офіційна назва Фонд Розвитку Інновацій). Офіційний сайт. URL: <https://usf.com.ua/>.

26. Центр підтримки технологій та інновацій –Technology and Innovation Support Center (TISC). Офіційний сайт. URL: <https://tisc.nipo.gov.ua/>.

Навчальне видання

УПРАВЛІННЯ ВЕНЧУРНИМ БІЗНЕСОМ

Методичні вказівки
для самостійної роботи

Упорядник:

ТКАЧОВА Світлана Сергіївна

Формат 60 x 84 1/16. Гарнітура Garamond
Авторських арк. – 1,6. Умовн. друк. арк. – 2,8.

Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44